

AAN CHESIL BEACH

Van Ian McEwan verschenen bij De Harmonie:

De laatste dag van de zomer
Tussen de lakens
De cementen tuin
De troost van vreemden
Het imitatiespel
Of sterven wij?
Het kind in de tijd
De brief in Berlijn
De dagdromer
Zwarte honden
Ziek van liefde
Amsterdam
Boetkleed
Zaterdag

Ian McEwan

AAN
CHESIL BEACH

Vertaald door Rien Verhoef

De Harmonie Amsterdam / Manteau Antwerpen

Voor Annalena

EEN

Ze waren jong, welopgevoed en allebei nog maagd op deze avond voor hun huwelijksnacht, en ze leefden in een tijd dat een gesprek over seksuele problemen ronduit onmogelijk was. Maar eenvoudig is dit nooit. Ze zaten aan de avondmaaltijd in een kleine zitkamer op de eerste verdieping van een *Georgian* herberg. In de kamer ernaast was door de open deur een hemelbed zichtbaar, tamelijk smal, waarvan de sprei hagelwit was en verbluffend strak getrokken, als het ware niet door mensenhand. Edward vertelde niet dat hij nog nooit in een hotel had gelogeerd, terwijl Florence na de vele reises als kind met haar vader een oudgediende was. Vluchtig gezien waren ze in een opgewekte stemming. Hun huwelijk in St. Mary's in Oxford was goed verlopen; de dienst was waardig, de receptie feestelijk, en ze genoten nog na van de baldadigheid waarmee school- en studievrienden hen hadden uitgezwaaid. Haar ouders hadden niet neerbuigend gedaan tegen de zijne, waarvoor ze bang waren geweest, en zijn moeder had zich niet noemenswaard misdragen en was ook niet geheel vergeten waar de gelegenheid toe diende. Het paar was afgereisd in een autootje dat van Florence' moeder was en vroeg in de avond aangekomen bij hun hotel aan de kust van Dorset,

in weersomstandigheden die niet ideaal waren voor half juli of de situatie, maar er beslist mee doorkonden; het regende niet, al was het volgens Florence ook niet echt warm genoeg om buiten op het terras te eten, zoals ze hadden gehoopt. Edward vond van wel, maar in zijn overbeleefdheid zou hij er niet aan denken om haar op zo'n avond tegen te spreken.

Dus aten ze op hun kamer, bij de halfopen deuren die toegang gaven tot een balkon met uitzicht op een deel van het Kanaal en de oneindige kiezels van Chesil Beach. Twee jongens in smoking bedienden hen vanaf een trolley die buiten op de gang was neergezet, en terwijl zij heen en weer liepen door de bruidssuite – zoals deze algemeen bekendstond – stak het gekraak van de gewreven eiken planken komisch af tegen de stilte. Trots en beschermend lette de jongeman scherp op elke beweging of blik die mogelijk spottend had kunnen zijn. Gegniffel had hij niet kunnen dulden. Maar deze jongens uit een naburig dorp deden hun werk met gebogen rug en gesloten gezicht, en hun houding was onzeker, hun handen beefden als ze iets op het gesteven linnen tafellaken zetten. Ook zij waren zenuwachtig.

Dit was geen goed moment in de geschiedenis van de Engelse keuken, maar behalve bezoekers uit het buitenland vond niemand dat toen erg. De maaltijd zelf begon, zoals zo vaak destijds, met een schijf meloen die was versierd met één gekonfijte kers. Buiten op de gang, in zilveren schalen op rechauds met kaarsverwarming, wachtten plakken lang geleden gebraden rosbief in een gebonden jus, zachtgekookte groenten en blauwig getinte aardappels. De wijn kwam uit Frankrijk, al stond er geen bepaalde streek vermeld op het etiket, dat werd getooid

door één flitsende zwaluw. Het zou niet bij Edward zijn opgekomen om een rode te bestellen.

In de hoop dat de kelners snel zouden verdwijnen, keerden Florence en hij zich op hun stoel om en verdiepten zich in het uitzicht op een weids bemost gazon, met daarachter een wirwar van bloeiende struiken en bomen tegen een steile helling die onderaan uitkwam op een weggetje dat naar het strand leidde. Ze zagen het begin van een voetpad dat via bemodderde treden omlaagliep, met aan weerszijden buitensporig groot onkruid, reuzenrabarber en kool zo te zien, met gezwollen stelen van bijna twee meter hoog, die bogen onder het gewicht van donkere, dikgenerfde bladeren. De tuinbegroeiing rees op, zinnelijk en tropisch in haar overvloed, een effect dat nog werd verhoogd door het grauwe, zachte licht en een fijne mist die kwam binnendrijven van de zee, wier gestage aanvallende en terugtrekkende beweging het geluid van flauwe donder maakte en dan opeens weer langs de kiezels ruiste. Ze waren van plan na het eten wandelschoenen aan te trekken en over de lange kiezelbank tussen de zee en de brakke lagune te lopen die bekendstond als *The Fleet*, en als ze de wijn nog niet op hadden, zouden ze die meenemen en als landlopers uit de fles drinken.

En ze hadden zoveel plannen, duizelende plannen, voor hen opgestapeld in de wazige toekomst, een even rijke wirwar als de zomerflora aan de kust van Dorset, en even fraai. Waar en hoe ze zouden wonen, wie hun beste vrienden zouden zijn, zijn baan bij haar vader in de zaak, haar muziekcarrière en wat ze zouden doen met het geld dat zij van haar vader had gekregen, en dat ze niet zoals andere mensen zouden zijn, tenminste niet vanbinnen.

Dit was nog de tijd – die later in dat beroemde decennium zou eindigen – dat jong zijn een sociale handicap was, een teken van onbenulligheid, een lichtelijk beschamende aandoening waarvoor het huwelijk een begin van genezing bood. Als bijna vreemden stonden ze, vreemd tezamen, op een nieuwe top van het bestaan, verheugd dat hun nieuwe status hen beloofde te verheffen uit hun eideloze jeugd – Edward en Florence, eindelijk vrij! Een van hun geliefde onderwerpen was hun jeugd, niet zo zeer de pleziertjes als wel de mist van komische misvattingen waaruit zij tevoorschijn waren gekomen en de reeks ouderlijke fouten en achterhaalde praktijken die ze nu konden vergeven.

Van deze nieuwe hoogte konden ze bepaalde tegenstrijdige gevoelens wel duidelijk zien, maar niet aan elkaar beschrijven: elk voor zich was ongerust over het moment, ergens kort na het eten, dat hun nieuwe volwassenheid zou worden beproefd, dat ze samen op het hemelbed zouden gaan liggen en zich geheel aan elkaar zouden blootgeven. Al meer dan een jaar werd Edward gebiologeerd door het vooruitzicht dat op de avond van een bepaalde dag in juli het gevoeligste deel van hem zich, hoe kortstondig ook, in een natuurlijk gevormde holte binnen deze vrolijke, knappe, uitermate intelligente vrouw zou bevinden. Hoe dit moest zonder dat het absurd werd, of een teleurstelling, verontrustte hem. Zijn bijzondere zorg, op grond van één ongelukkige ervaring, was die van té grote opwinding, van wat hij iemand had horen omschrijven als ‘te vroeg komen’. De kwestie was zelden uit zijn gedachten, maar ook al was zijn angst voor mislukking groot, zijn begeerte – naar vervoering, naar ontlading – was nog veel groter.

De zorgen van Florence waren ernstiger en tijdens de rit uit Oxford waren er ogenblikken dat ze bijna al haar moed dacht te verzamelen om haar hart te luchten. Maar wat haar dwarszat was onuitspreekbaar en ze kon het amper voor zichzelf verwoorden. Terwijl hij gewoon last had van traditionele premièrezenuwen, ervoer zij een fysieke angst, een hulpeloze walging even tastbaar als zeeziekte. Meestal had ze deze smet op haar geluk in al die maanden van montere huwelijksvoorbereiding weten te negeren, maar zodra haar gedachten naar een innige omhelzing gingen – ze verkoos geen andere benaming – dan trok haar maag droog samen en werd ze misselijk achter in haar keel. In een moderne, vooruitziende handleiding bedoeld als hulpmiddel voor jonge bruiden, met vrolijke noten en uitroeptekens en genummerde illustraties, kwam ze bepaalde uitdrukkingen of woorden tegen waarvan ze bijna kokhalsde: *slijmvlies*, en de onheilspellende en glimmende *glans*. Andere uitdrukkingen vormden een belediging voor haar intelligentie, vooral die met betrekking tot ingangen: *niet lang voor hij haar binnengaat...* of: *nu gaat hij haar ten slotte binnen*, en: *gelukkig, kort nadat hij haar is binnengegaan...* Was ze verplicht 's nachts te veranderen in een soort portaal of ontvangkamer waardoor Edward kon binnenschrijden? Vrijwel even vaak kwam een woord voor dat haar aan niets anders dan pijn deed denken, aan vlees dat voor een mes week: *penetratie*.

In optimistische buien probeerde ze zichzelf te overtuigen dat ze alleen maar last had van een verhoogde vorm van teergevoeligheid, die heus wel over zou gaan. Zeker de gedachte aan Edwards testikels, bungelend onder zijn *gezwollen* penis – nog zo'n stuitende term – kon

haar bovenlip doen krullen, en het idee dat ze 'daaronder' zelf door iemand anders werd betast, zelfs iemand van wie ze hield, was even afstotelijk als bijvoorbeeld een operatie aan haar oog. Maar haar teergevoeligheid strekte zich niet uit tot baby's. Die vond ze leuk, ze had nu en dan met plezier op de zoontjes van haar nicht gepast. Ze dacht dat ze heel graag zwanger van Edward zou worden en ze was, in abstracto tenminste, niet bang voor een bevalling. Als ze maar, net als de moeder van Jezus, bij toverslag in die opgezette staat kon raken.

Florence vermoedde dat er iets grondig mis met haar was, dat ze altijd al anders was geweest en dat ze straks eindelijk zou worden ontmaskerd. Haar probleem, bedacht ze, was groter, dieper dan eenvoudige lichamelijke afkeer; haar hele wezen kwam in opstand tegen een vooruitzicht van verstrengeling en vlees; haar gemoedsrust en de kern van haar geluk zouden straks worden geschonden. Ze wilde gewoon niet dat iemand haar 'binnenging' of 'penetreerde'. Seks met Edward kon niet het summum van haar vreugde zijn, maar was de prijs die ze ervoor moest betalen.

Ze wist dat ze zich allang had moeten uitspreken, zodra hij zijn aanzoek had gedaan, lang voor het bezoek aan de oprechte pastoor met zijn zachte stem en de etentjes met hun respectievelijke ouders, voordat de bruiloftsgasten waren uitgenodigd, de cadeaulijst was opgesteld en bij een warenhuis gedeponneerd, en de feesttent en de fotograaf waren gehuurd, en al het andere onomkeerbare was geregeld. Maar wat had ze kunnen zeggen, hoe had ze zich moeten uitdrukken als ze de kwestie niet eens voor zichzelf onder woorden had kunnen brengen? En ze hield van Edward, niet met de verhitte, vochtige harts-

tocht waarover ze had gelezen, maar warm, innig, soms als een dochter, soms bijna moederlijk. Ze vond het heerlijk om hem te knuffelen en zijn enorme arm om haar schouders te hebben, en door hem gekust te worden, al had ze een hekel aan zijn tong in haar mond en had ze dit woordeloos duidelijk gemaakt. Ze vond hem oorspronkelijk, anders dan ieder ander die ze ooit had leren kennen. Hij had altijd een pocketboek in zijn jaszak, meestal over geschiedenis, voor het geval hij in een rij of een wachtkamer belandde. Met een potloodstompje tekende hij aan wat hij las. Hij was vrijwel de enige man die Florence had ontmoet die niet rookte. Nooit pasten zijn sokken bij elkaar. Hij had maar één das, smal, gebreid, donkerblauw, die hij bijna altijd droeg met een wit overhemd. Ze was weg van zijn nieuwsgierige geest, zijn lichte plattelandsaccent, de enorme kracht in zijn handen, de onvoorspelbare wendingen en wegen van zijn conversatie, hoe aardig hij tegen haar was en hoe zijn zachtbruine ogen op haar rustten als ze praatte en haar het gevoel gaven dat ze werd gehuld in een vriendelijke wolk van liefde. Ze was tweeëntwintig jaar en twijfelde er niet aan of ze wilde de rest van haar leven met Edward Mayhew doorbrengen. Hoe zou ze ooit durven riskeren dat ze hem kwijtraakte?

Er was niemand met wie ze had kunnen praten. Haar zusje Ruth was te jong en haar moeder, op haar manier zonder meer geweldig, was te intellectueel, te broos, een ouderwetse blauwkous. Als zij met een intiem probleem te maken kreeg, had ze de neiging de publieke houding uit de collegezaal aan te nemen en almaar langere woorden te gebruiken, en boeken aan te halen die volgens haar iedereen moest hebben gelezen. Pas als de kwestie op die

manier veilig was ingekapseld kreeg ze wel eens een ontspannen beminnelijkheid, al kwam dit zelden voor, en zelfs dan had je geen idee welke raad ze je nu gaf. Florence had een stel fantastische vriendinnen van school en van het conservatorium die het tegengestelde probleem opleverden: ze waren verzot op intieme gesprekken en zwolgen in elkaars problemen. Ze kenden elkaar allemaal en waren te gretig met hun telefoontjes en brieven. Ze kon hun geen geheim toevertrouwen en dat nam ze hun ook niet kwalijk, want zij maakte ook deel uit van de groep. Ze zou zichzelf ook niet hebben vertrouwd. Ze was alleen met een probleem waarmee ze in de verste verte geen raad wist en de enige wijsheid die ze bezat stond in haar gidsje. Op het schreeuwende rode omslag stond een afbeelding van twee lachende magere latten met puilogen, hand in hand, onbeholpen getekend met wit krijt, door een onschuldig kind als het ware.

Ze aten binnen twee minuten de meloen terwijl de jongens, in plaats van buiten op de gang te wachten, op gepaste afstand bij de deur bleven staan, frunnikend aan hun vlinderdas en strakke boord en friemelend aan hun manchetten. Hun effen blik veranderde niet toen ze Edward met ironische zwier Florence zijn gekonfijte kers zagen aanbieden. Speels zoog ze die uit zijn vingers en hield zijn blik gevangen terwijl ze omzichtig kauwde en hem haar tong liet zien, in het besef dat ze door zo met hem te flirten alles nog erger voor zichzelf zou maken. Ze moest niet beginnen aan iets wat ze niet kon volhouden, maar het hielp wel om hem zo veel mogelijk te behagen: daarmee voelde ze zich niet helemaal nutteloos. Als het eten van een kleverige kers maar het enige vereiste zou zijn.

Om te laten zien dat de aanwezigheid van de kelners hem niet stoorde, ook al verlangde hij wel naar hun vertrek, leunde Edward met zijn wijn in zijn hand naar achter en riep met een lachje over zijn schouder: ‘Nog méér hiervan?’

‘Nee, meneer. Helaas, meneer.’

Maar de hand met het wijnglas beefde terwijl hij met moeite zijn plotselinge geluk, zijn verrukking wist in te dammen. Ze leek daar voor hem wel te gloeien, en ze was prachtig – mooi, zinnelijk, begaafd, ongelooflijk blijmoedig.

De jongen die had geantwoord schoot naar voren om af te ruimen. Zijn collega stond vlak buiten de kamer de tweede gang, de rosbief, op hun bord te scheppen. Het was niet mogelijk de trolley de bruidssuite in te rijden en echt aan tafel te bedienen, vanwege de twee treden niveauverschil met de gang als gevolg van een slecht ontwerp toen de Elizabethaanse boerderij halverwege de achttiende eeuw werd ‘ge-georgianiseerd’.

Even was het paar alleen, al hoorden ze wel lepels door schalen schrapen en de jongens bij de open deur mompelen. Edward legde zijn hand op die van Florence en zei voor de honderdste keer die dag op fluisterton: ‘Ik hou van je’, en ze zei het meteen terug en ze meende het echt.

Edward was historicus, cum laude afgestudeerd aan het University College in Londen. In drie korte jaren had hij zich verdiept in oorlogen, opstanden, hongersnoden, plagen, de opkomst en ondergang van wereldrijken, revoluties die hun kinderen opaten, agrarische tegenspoed, industriële misère, de wreedheid van heersende elites – een kleurrijk tableau van onderdrukking, ellende en gefnuikte hoop. Hij besepte hoe benauwd en pover levens

konden zijn, generatie na generatie. In het groot gezien waren de vreedzame, welvarende tijden die Engeland nu beleefde zeldzaam, en daarbinnen was de vreugde van hem en Florence uitzonderlijk, zelfs uniek. In zijn laatste jaar had hij zich in het bijzonder verdiept in de geschiedenistheorie van de ‘grote man’ – was het echt uit de tijd om te geloven dat sterke enkelingen het nationale lot konden bepalen? Zijn mentor vond in elk geval van wel: volgens hem werd de Geschiedenis, met een gepaste hoofdletter, door onontkoombare krachten voortgestuwd naar onvermijdelijke, noodzakelijke bestemmingen, en de tijd was nabij dat het vak als wetenschap zou worden gezien. Maar de levens die Edward tot in detail onderzocht – Caesar, Karel de Grote, Frederik de Tweede, Catharina de Grote, Nelson en Napoleon (Stalin liet hij schieten, op aandringen van zijn mentor) – wezen eerder op het tegendeel. Een meedogenloze persoonlijkheid, zuiver opportunisme en geluk, had Edward betoogd, konden het lot van miljoenen een andere wending geven, een eigenzinnige conclusie die hem een zes-min opleverde en bijna zijn cum laude in gevaar bracht.

Een bijkomende ontdekking was dat zelfs legendarisch succes niet erg gelukkig maakte en alleen maar verdubbelde rusteloosheid en knagende ambitie bracht. Toen hij zich die ochtend voor de bruiloft kleepte (jacquet, hoge hoed, een grondige doordrenking met reukwater), was hij tot de slotsom gekomen dat geen van die personen op zijn lijst zijn soort voldoening kon hebben gekend. Zijn verrukking was al een vorm van grootsheid op zichzelf. Daar stond hij, als magnifiek vervuld, of bijna vervuld man. Als tweeëntwintigjarige had hij ze allemaal al in de schaduw gesteld.

Nu staarde hij naar zijn vrouw, in het vlekkenmozaïek van haar lichtbruine ogen, in dat heldere wit met een heel licht melkblauw waas. De wimpers waren dik en donker, als van een kind, en ook de ernst van haar gezicht in rust had iets kinderlijks. Het was een mooi gezicht, met een gebeeldhouwde blik die bij een bepaald licht aan een Indiaanse, een squaw van hoge afkomst deed denken. Ze had een sterke kaak en haar lach was breed en ongekunsteld, tot in de plooitjes bij haar ooghoeken aan toe. Ze had zware botten – bepaalde bruiloftsgasten hadden veelbetekenende opmerkingen over haar ruimbemeten heupen gemaakt. Haar borsten, die Edward had aangeraakt en zelfs gekust, zij het nog lang niet genoeg, waren klein. Haar violistenhanden waren bleek en krachtig, net als haar lange armen; op sportdagen van school was ze goed in speerwerpen geweest.

Edward had nooit iets om klassieke muziek gegeven, maar nu leerde hij het dartele bargoens ervan – *legato*, *pizzicato*, *con brio*. Langzaam, dankzij brute herhaling, ging hij bepaalde stukken herkennen en zelfs waarderen. Er was er één dat ze met haar vrienden speelde en dat hem bijzonder ontroerde. Als ze thuis haar toonladders en arpeggio's oefende droeg ze een diadeem, een vertederend trekje waardoor hij droomde over de dochter die ze misschien op een dag zouden krijgen. Het spel van Florence was lenig en precies, en ze stond bekend om de rijkdom van haar toon. Een van haar docenten zei dat hij nog nooit een leerling had meegemaakt bij wie een open snaar zo warm klonk. Als ze voor de muziekstandaard stond in de repetitiezaal in Londen, of op haar kamer bij haar ouders thuis in Oxford, waar Edward languit op het bed toekkeek en naar haar verlangde, had ze een sierlijke houding,

met een rechte rug en fier geheven hoofd, en las ze de muziek met een statige, bijna hooghartige uitdrukking die hem prikkelde. Die blik had zo'n zekerheid, zo'n kennis van de weg naar genot.

Op muziektrein was ze altijd zelfbewust en vlot in haar bewegingen – als ze een strijkstok harste, haar instrument opnieuw besnaarde, plaats maakte in de kamer voor haar drie studievrienden, voor het strijkkwartet dat haar passie was. Zij was de onbetwiste leider en had altijd het laatste woord in hun vele muzikale meningsverschillen. Maar in haar verdere leven was ze verbazend onhandig en onzeker, stootte ze eeuwig haar teen of haar hoofd, of gooide ze van alles om. De vingers die wel raad wisten met de dubbelgrepen in een partita van Bach, konden net zo behendig een volle kop thee over een linnen tafellaken mikken of een glas op een stenen vloer laten vallen. Ze struikelde over haar voeten als ze zich bekeken voelde – ze vertrouwde Edward toe dat ze het een beproeving vond om op straat van een afstand op een bekende toe te lopen. En als ze angstig of al te verlegen was, ging telkens haar hand naar haar voorhoofd om een denkbeeldige haarlok weg te vegen, een licht, nerveus gebaar dat nog lang aanhield nadat de bron van de spanning al was verdwenen.

Hoe zou hij niet kunnen houden van iemand die zo vreemd en warm bijzonder was, zo pijnlijk eerlijk en zich van zichzelf bewust, wier gedachten en emoties stuk voor stuk open en bloot te zien waren en als geladen deeltjes door haar wisselende uitdrukkingen en gebaren stroomden? Zelfs zonder haar krachtige schoonheid had hij al van haar moeten houden. En zij hield van hem met zo'n hevigheid, zo'n martelende fysieke terughoudendheid.

Niet alleen zijn hartstochten, nog versterkt door het gebrek aan een behoorlijke uitlaatklep, maar ook zijn beschermende instincten werden aangewakkerd. Maar was ze echt zo kwetsbaar? Hij had eens in haar schoolrapport gegluurd en de uitslag van haar intelligentietest gezien: honderdtweënvijftig, zeventien punten boven zijn eigen score. Dit was in een tijd waarin werd gedacht dat deze quotiënten iets even tastbaars maten als lengte of gewicht. Als hij bij een repetitie van het kwartet was en ze had een verschil van mening over een frasering of tempo of dynamiek met Charles, de mollige en mondige cellist wiens gezicht glom van de laatbloeiende mee-eters, zag Edward geboeid hoe koel Florence kon zijn. Ze ging niet in discussie, ze luisterde kalm en maakte dan haar besluit bekend. Daarbij geen spoor van het haarstrijkgebaartje. Ze wist waarover ze het had en ze was vastbesloten te leiden zoals de eerste viool behoort te doen. Ze leek in staat haar tamelijk angstaanjagende vader te laten doen wat ze wilde. Al maanden voor het huwelijk had hij Edward op haar voorstel een baan aangeboden. Of hij deze echt wilde of hem durfde weigeren, was weer iets anders. En ze wist precies, door een soort vrouwelijke osmose, wat er bij de bruiloft nodig was, van de grootte van de feesttent tot de hoeveelheid vruchtentaart, en hoeveel ze in redelijkheid precies mocht verwachten dat haar vader zou betalen.

‘Daar komt het,’ fluisterde ze, en kneep in zijn hand om hem te weerhouden van een nieuwe onverhoedse intimiteit. De kelners kwamen met hun borden rosbief, het zijne tweemaal zo hoog opgeschept als dat van haar. Ook brachten ze *sherry trifle* en cheddar en pepermuntchoco-

laatjes die ze uitstalden op een buffet. Nadat ze een aanwijzing hadden gemompeld over de bel bij de open haard – die moest hard ingedrukt en vastgehouden worden – trokken de jongens zich terug en deden met onmetelijke zorg de deur achter zich dicht. Daarna klonk het gerinkel van de trolley die wegreed door de gang; toen, na een stilte, een kreet of een schreeuw die wel eens uit de hotelbar beneden zou kunnen komen, en ten slotte was het pasgetrouwde stel dan toch echt alleen.

Een draaiende of aantrekkende wind bracht hun het geluid van kleinere golven die vaker braken, als glazen die in de verte kapotvielen. De mist trok op en onthulde deels de omtrekken van de lage heuvels die boven de kustlijn naar het oosten wegbogen. Ze konden een grauwe zachtheid zien oplichten die misschien wel de zijige zeespiegel zelf was, of de lagune, of de hemel – dat was moeilijk te zeggen. De veranderde wind voerde door de openslaande deuren een verlokking mee, een zilte geur van zuurstof en open ruimte die niet leek te stroken met het gesteven tafellinnen, de met maïzena gebonden jus en het zware, gepoetste zilver dat ze in hun handen namen. De bruidslunch was reusachtig en langdurig geweest. Ze hadden geen honger. In theorie stond het hun vrij hun bord te laten staan, de wijnfles bij de hals te pakken en naar het strand te rennen en hun schoenen uit te schoppen en uitgelaten van hun vrijheid te genieten. Er was niemand in het hotel die hen zou hebben willen tegenhouden. Ze waren eindelijk volwassen, met vakantie, vrij om te doen wat ze verkozen. Over enkele jaren zouden heel gewone jonge mensen dit allemaal doen. Maar voorlopig waren ze nog gevangen in hun tijd. Ook als Edward en Florence alleen waren, golden er nog honderden ongeschreven

regels. Juist omdat ze volwassen waren, deden ze geen kinderlijke dingen meer als van tafel weglopen terwijl anderen zich hadden ingespannen om een maaltijd te bereiden. Het was tenslotte etenstijd. En kinderlijk gedrag was nog niet eerzaam of in de mode.

Toch werd Edward ongedurig van de roep van het strand en als hij had geweten hoe hij het moest voorstellen of rechtvaardigen, had hij misschien wel geopperd om er meteen naartoe te gaan. Hij had Florence voorgelezen uit een gids waarin stond dat duizenden jaren beukende stormen de grootte van de kiezels langs de dertig kilometer strand hadden geschift en gesorteerd, en dat de grootste stenen aan de oostkant lagen. Volgens de legende zagen plaatselijke vissers die 's nachts aan land kwamen aan de maat van de kiezels precies waar ze waren. Florence had voorgesteld dat zelf te bekijken door een kilometer van elkaar een handjevol op te pakken en dit te vergelijken. Langs het strand sjouwen zou beter zijn geweest dan hier te zitten. Het plafond, dat al laag genoeg was, leek nu dichterbij zijn hoofd en nog meer naderbij te komen. Van zijn bord, vermengd met de zeewind, steeg een klamme lucht op, als de adem van de familie-hond. Misschien was hij lang niet zo verheugd als hij zich steeds maar voorhield. Hij voelde een vreselijke druk die zijn gedachten vernauwde en zijn spraak belemmerde, en hij had een acuut lichamelijk ongemak – zijn broek of ondergoed leek te zijn gekrompen.

Dus als aan hun tafel een fee zou zijn verschenen om Edwards dringendste wens te vervullen, dan zou hij om geen strand ter wereld hebben gevraagd. Alles wat hij wilde, alles waaraan hij kon denken, was dat hij en Florence samen naakt op of in het bed in de kamer ernaast lagen

en eindelijk die ontzagwekkende ervaring beleefden die even ver leek af te staan van het dagelijks leven als een visioen van godsdienstige extase of zelfs de dood zelf. Het vooruitzicht – ging het echt gebeuren? Met hem? – zond eens te meer koele vingers door zijn onderbuik, en hij betrapte zich op een vluchtige bezwijming die hij verborg achter een tevreden zucht.

Zoals de meeste jongemannen van zijn tijd, of elke tijd, die geen vlotte jongens waren of middelen hadden om zich seksueel te uiten, gaf hij zich voortdurend over aan ‘zelfvermaak’, zoals een verlichte autoriteit dat inmiddels noemde. Edward was blij die term te ontdekken. Hij was te laat in de eeuw geboren, in 1940, om te geloven dat hij zijn lichaam misbruikte, dat zijn gezichtsvermogen zou verslechteren of dat God met streng ongeloof toekeek als hij zich dagelijks over zijn taak boog. Of zelfs dat iedereen het aan zijn bleke, in zichzelf gekeerde blik kon merken. Toch hing er een soort onbestemde schande over zijn inspanningen, een gevoel van mislukking en verspilling, en van eenzaamheid natuurlijk. En het genot was eigenlijk een gunstige bijkomstigheid. Het doel was verlossing – van een nijpend, geestvernaauwend verlangen naar iets wat niet terstond te krijgen was. Wat was het toch bijzonder dat een zelfgemaakte lepelvol die uit zijn lichaam sprong onmiddellijk zijn geest vrijmaakte, zodat hij zich andermaal kon verdiepen in de slagvaardigheid van Nelson in de Baai van Aboekir.

Edwards allerbelangrijkste bijdrage aan de trouwpartij was meer dan een week onthouding. Sinds zijn twaalfde was hij niet meer zo volslagen kuis geweest. Hij wilde voor zijn bruid in topvorm zijn. Dat viel niet mee, vooral niet 's avonds in bed of 's ochtends als hij wakker werd,

of op de lange middagen, of in de uren voor de lunch, of na het avondeten, tijdens de uren voor het naar bed gaan. Maar eindelijk waren ze dan hier, getrouwd en alleen. Waarom stond hij niet op van zijn rosbief, overdekte haar met kussen en voerde haar mee naar het hemelbed in de kamer ernaast? Zo eenvoudig lag dat niet. Hij had een tamelijk lange geschiedenis in de omgang met de schroom van Florence. Hij was deze gaan eerbiedigen, vereren zelfs, omdat hij hem verwarde met een vorm van koketterie, een traditionele sluier voor een rijke seksuele aard. Kortom, een onderdeel van de complexe diepte van haar persoonlijkheid en een bewijs van haar gehalte. Hij maakte zichzelf wijs dat ze hem zo het liefste was. Hij dacht het niet letterlijk zo, maar haar terughoudendheid paste goed bij zijn eigen onwetendheid en gebrek aan zelfvertrouwen; een sensueler en veeleisender vrouw, een wilde vrouw, zou hem misschien hebben beangstigd.

Hun verkering was een pavane geweest, iets wat zich statig ontvouwde, gebonden aan protocollen die nooit werden afgesproken of verwoord, maar algemeen in acht werden genomen. Niets werd ooit besproken – maar ze voelden het gebrek aan vertrouwelijke gesprekken ook niet. Dit waren onbenoembare, onbeschrijflijke dingen. De taal en praktijk van de therapie, het gebruik van nijver gedeelde en wederzijds geanalyseerde gevoelens, waren nog niet algemeen gangbaar. Je hoorde wel eens over rijkere mensen die in psychoanalyse gingen, maar het was nog niet gebruikelijk om jezelf in alledaagse termen te beschouwen als een raadsel, als een oefening in verhandelende geschiedenis of als een probleem dat wachtte op een oplossing.

Tussen Edward en Florence ging niets vlug. Belangrij-

ke vorderingen, woordeloos verleende toestemmingen tot uitbreiding van dat wat hij mocht zien of strelen, werden alleen geleidelijk bereikt. De dag in oktober dat hij voor het eerst haar blote borsten zag, ging lang vooraf aan de dag dat hij ze aan mocht raken – 19 december. Hij kustte ze in februari, zij het niet haar tepels, die hij eenmaal met zijn lippen beroerde, in mei. Zij veroorloofde zich een nog grotere behoedzaamheid bij de verkenning van zijn lichaam. Plotselinge bewegingen of drastische suggesties van zijn kant konden maandenlang goed werk tenietdoen. De avond in de bioscoop waarop hij tijdens *A Taste of Honey* haar hand pakte en die tussen zijn benen plantte, wierp het proces weken terug. Ze werd niet ijszig of zelfs maar koel – dat was nooit haar stijl – maar onmerkbaar afstandelijk, misschien teleurgesteld of zelfs vagelijk verraden. Ze trok zich van hem terug, maar dan wel zonder hem ooit twijfel aan haar liefde te laten voelen. Daarna lagen ze eindelijk weer op koers: op een zaterdagmiddag eind maart toen ze alleen waren, terwijl het buiten de ramen van de rommelige woonkamer in de kleine cottage van zijn ouders in de Chiltern-heuvels hard regende, liet ze even haar hand op, of naast, zijn penis rusten. Minder dan vijftien seconden, met rijzende hoop en extase, voelde hij haar door twee lagen stof. Zodra ze haar hand weghaalde wist hij dat hij het niet meer kon verdragen. Hij vroeg haar ten huwelijk.

Hij kon niet weten wat het haar kostte om een hand – het was de rug van haar hand – op zo'n plaats te leggen. Ze hield van hem, ze wilde hem behagen, maar ze moest een aanzienlijke afkeer overwinnen. Het was een oprechte poging – ze was misschien slim, maar ze was niet doortrapt. Ze hield die hand op zijn plaats zolang ze kon, tot-

dat ze een beweging en verharding onder het grijze flanel van zijn broek voelde. Ze ervoer iets levends, geheel gescheiden van haar Edward – en ze deinsde terug. Toen flapte hij zijn aanzoek eruit en in de golf van emotie, de verrukking en hilariteit en opluchting, de plotselinge omhelzingen, vergat ze even haar lichte schrik. En hij was zo verbaasd over zijn eigen besluitvaardigheid, terwijl hij ook nog werd gehinderd door onvervuld verlangen, dat hij nauwelijks een idee kon hebben van de tegenstelling waarmee zij vanaf die dag door het leven ging, de stiekeme verhouding tussen afschuw en vreugde.

Daarna waren ze alleen en theoretisch vrij om te doen wat ze wilden, maar ze bleven dooreten van die maaltijd waar ze geen trek in hadden. Florence legde haar mes neer en pakte Edwards hand en kneep erin. Van beneden hoorden ze de radio, het slaan van de Big Ben aan het begin van het nieuws van tien uur. De televisieontvangst was hier slecht, door de heuvels vlak achter de kust. De oudere gasten zouden beneden in de zitkamer de toestand in de wereld wel bespreken bij hun slaapmutsje – het hotel had een goede keus aan *single malts* – en een paar mannen zouden nog een laatste keer die dag hun pijp stoppen. Bij de radio gaan zitten voor het belangrijkste bulletin was een gewoonte uit de oorlog waarmee ze nooit meer zouden breken. Edward en Florence hoorden gedempt de hoofdpunten en vingden de naam op van de premier, en even later hoorden ze diens vertrouwde, geheven stem. Harold Macmillan had in Washington een conferentie toegesproken over de wapenwedloop, en de noodzaak van een kernstopverdrag. Wie kon tegenspreken dat het onverstandig was om H bomproeven in de atmosfeer te blijven nemen en de hele planeet te bestra-

len? Maar niemand van onder de dertig – en Edward en Florence zeker niet – geloofde dat een Britse premier veel invloed op de wereldgebeurtenissen had. Elk jaar slonk het imperium, als weer een paar landen hun rechtmatige onafhankelijkheid verkozen. Er was al bijna niets meer van over en de wereld behoorde toe aan de Amerikanen en de Russen. Groot-Brittannië, Engeland, was een kleine mogendheid – het gaf een zeker blasfemisch genoegen om dit te zeggen. Beneden waren ze natuurlijk een andere mening toegedaan. Iedereen van boven de veertig had gevochten – of geleden – in de oorlog en op ongewone schaal de dood ervaren, en zou niet hebben kunnen geloven dat de beloning voor al die opoffering een verval tot onbeduidendheid was.

Edward en Florence zouden bij de volgende algemene verkiezing voor het eerst gaan stemmen en hoopten vurig op een even grote Labour-overwinning als bij de befaamde aardverschuiving van 1945. Over een paar jaar zou de oudere generatie die nog van het Rijk droomde zeker moeten wijken voor politici als Gaitskell, Wilson, Crosland – nieuwe mannen met een visioen van een modern land waar gelijkheid heerste en echt iets werd gedaan. Als Amerika een geestdriftige en aantrekkelijke president Kennedy kon hebben, dan mocht Engeland ook wel zo iets hebben – tenminste in die geest, want in de Labourpartij was er niemand met die uitstraling. De oude garde, die nog met de laatste oorlog bezig was en nog heimwee naar de tucht en ontberingen had – die had haar tijd gehad. Het gedeelde besef van Edward en Florence dat het land eerdaags ten goede zou veranderen, dat een jeugdige energie probeerde te ontsnappen, als stoom onder druk, vermengde zich met de opwinding van hun

eigen gezamenlijke avontuur. De jaren zestig waren het eerste decennium van hun volwassen leven, en dat behoorde zonder meer aan hen toe. De pijprokers beneden in hun blazers met zilveren knopen, met hun dubbele Caol Ila's en herinneringen aan veldtochten in Noord-Afrika en Normandië, en hun gecultiveerde overblijfselen van legerbargoens – die konden geen aanspraak op de toekomst maken. Hoogste tijd, heren!

De optrekkende mist onthulde steeds meer van de nabije bomen, de kale groene rotsen achter de lagune en delen van een zilveren zee, en de zachte avondlucht stroomde naar binnen om hun tafel, en ze bleven doen of ze aten, gevangen in het moment door persoonlijke zorgen. Florence schoof alleen maar het eten over haar bord. Edward at uitsluitend symbolische stukjes aardappel, die hij afsneed met de zijkant van zijn vork. Hulpeloos luisterden ze naar het tweede onderwerp van het nieuws, zich bewust hoe saai ze waren om hun aandacht te verbinden met die van de gasten beneden. De avond van hun huwelijksnacht, en ze hadden niets te zeggen. De woorden klonken vaag vanonder hun voeten, maar ze vingen 'Berlijn' op en wisten meteen dat dit het verhaal was dat de laatste tijd iedereen in zijn ban had. Het ging over een vlucht uit het communistische oosten naar het westen van de stad met behulp van een geconfisqueerde stoomboot op de Wannsee, waarbij de vluchtelingen achter de stuurhut kropen om de kogels van de Oost-Duitse grenswacht te ontwijken. Ze luisterden hiernaar, en ook nog, ondraaglijk, naar het derde onderwerp, de slotzitting van een islamitische conferentie in Bagdad.

Verbonden met de wereldgebeurtenissen door hun eigen stommiteit! Dit kon zo niet doorgaan. Het werd tijd

om te handelen. Edward maakte zijn das los en legde resoluut zijn mes en vork naast elkaar op zijn bord.

‘We zouden beneden ook echt kunnen gaan luisteren.’

Hij hoopte dat hij geestig was door zijn sarcasme op hen beiden te richten, maar zijn woorden klonken verrassend fel en Florence bloosde. Ze dacht dat hij haar kwalijk nam dat ze de radio boven hem verkoos, en voor hij zijn opmerking kon verzachten of verlichten zei ze haastig: ‘Of we kunnen op het bed gaan liggen’, en veegde zenuwachtig een onzichtbare haar van haar voorhoofd. Om te laten zien hoezeer hij ongelijk had, stelde ze voor wat hij naar ze wist het liefste wilde en waar zij bang voor was. Ze zou echt gelukkiger, of minder ongelukkig zijn geweest als ze beneden in de lounge op de gebloemde banken kalmpjes met de dames had mogen converseren terwijl hun mannen zich ernstig schrap zetten tegen het nieuws, tegen de storm van de geschiedenis. Alles liever dan dit.

Met een lachje stond haar echtgenoot op en strekte plechtig zijn hand over de tafel uit. Ook hij was een beetje roze in zijn gezicht. Zijn servet bleef even aan zijn middel hangen, absurd, als een lendendoek, en dwarrelde toen traag naar de grond. Ze kon niets meer doen, alleen nog flauwvallen, en ze was hopeloos in toneelspelen. Ze stond op en pakte zijn hand, in de overtuiging dat haar eigen terugkerende lachje ongeloofwaardig stijfjes was. Het was maar goed dat ze niet wist dat Edward haar in zijn droomtoestand nog nooit zo mooi had gezien. Iets met haar armen, kon hij zich later nog herinneren, slank en kwetsbaar, en straks liefdevol om zijn hals geslagen. En met haar mooie lichtbruine ogen, onmiskenbaar stralend van hartstocht, en de lichte trilling van haar onderlip, die ze nu zelfs met haar tong bevochtigde.

Met zijn vrije hand probeerde hij de wijnfles en de halfvolle glazen op te pakken, maar dat was te moeilijk en leidde te veel af – doordat de glazen met de bolle kant langs elkaar schoven kwamen de poten in zijn handen dwars te zitten en gulpte de wijn over de rand. In plaats daarvan greep hij alleen de fles bij de hals. Zelfs in zijn verrukte, nerveuze toestand meende hij haar gebruikelijke terughoudendheid te begrijpen. Des te meer reden dan ook tot blijdschap dat ze deze gedenkwaardige gelegenheid, deze scheidslijn in ervaring, samen tegemoet traden. En het spannende bleef dat juist Florence had voorgesteld om op het bed te gaan liggen. Haar gewijzigde status had haar bevrijd. Zonder haar hand los te laten kwam hij om de tafel heen om haar te kussen. Het leek hem vulgair om dit te doen met een wijnfles in de hand, dus zette hij die weer neer.

‘Je bent heel mooi,’ fluisterde hij.

Ze riep zich in herinnering hoeveel ze van deze man hield. Hij was lief, gevoelig, hij hield van haar en zou haar geen kwaad kunnen doen. Ze nestelde zich dieper in zijn omhelzing, dicht tegen zijn borst en snoof zijn vertrouwde geur op, die iets bosachtigs had en geruststellend was.

‘Ik ben zo gelukkig hier met jou.’

‘Ik ben ook zo gelukkig,’ zei zij zacht.

Toen ze elkaar kusten voelde zij meteen zijn gespannen, sterke tong langs haar tanden duwen, als een bultbak die een kamer binnendringt. Hij drong haar binnen. Haar eigen tong vouwde zich op en deinsde met werktuiglijke afkeer terug, zodat Edward nog meer ruimte kreeg. Hij wist heel goed dat ze niet van dit soort kussen hield en hij was nog nooit zo assertief geweest. Met zijn lippen stevig op de hare geklemd tastte hij haar vlezige ge-

hemelte af en ging toen aan de binnenkant langs de tanden van haar onderkaak naar de lege plek waar drie jaar eerder een scheefgegroeide verstandskies onder volledige narcose was verwijderd. Naar deze holte dwaalde haar eigen tong meestal als ze in gedachten verzonken was. Het was dan ook meer een soort begrip dan een plaats, eerder een persoonlijke, denkbeeldige plek dan een holte in haar tandvles en het leek haar eigenaardig dat een andere tong daar ook kon komen. Het was het harde spitse uiteinde van die vreemde spier, trillend van leven, die haar afkeer wekte. Met zijn vlakke linkerhand drukte hij boven haar schouderbladen, net onder haar nek, en duwde zo haar hoofd tegen het zijne. Haar claustrofobie en ademnood namen nog toe naarmate ze vaster besloot dat ze het niet over haar hart zou kunnen krijgen om hem te kwetsen. Hij was onder haar tong en drukte hem omhoog tegen haar gehemelte, was er toen boven en drukte hem naar beneden, gleeed daarna soepel langs de zijkanten en eromheen, alsof hij een eenvoudige platte knoop dacht te kunnen leggen. Hij wilde haar tong tot een eigen activiteit bewegen, hem overhalen tot een akelig, stil duet, maar zij kon alleen maar huiveren en zich concentreren om niet te kronkelen, niet te kokhalzen, niet in paniek te raken. Als ze overgaf in zijn mond, was een van haar wilde gedachten, zou hun huwelijk meteen voorbij zijn en zou ze naar huis moeten om uitleg aan haar ouders te verschaffen. Ze begreep heel goed dat deze tongenkwestie, deze penetratie, een kleinschalige vertoning, een ritueel tableau vivant was van dat wat nog komen ging, zoals een proloog voorafgaand aan een oud toneelstuk waarin alles wordt verteld wat er gaat gebeuren.

Terwijl ze stond te wachten tot dit intieme moment

voorbij zou zijn, met haar handen voor de vorm op Edwards heupen, besefte Florence dat ze op een lege waarheid was gestuit, achteraf gezien maar al te duidelijk, primitief en oeroud als het *Danegeld* of *droit du seigneur*, en bijna te elementair om te beschrijven: door haar besluit te trouwen had ze hier nu juist mee ingestemd. Ze had erkend dat het juist was om dit te doen, en dat dit haar werd aangedaan. Toen zij en Edward en hun ouders na de ceremonie één voor één naar de sombere sacristie waren gelopen om het register te tekenen, hadden ze hier hun naam onder gezet, en al het overige – de zogenaamde volwassenheid, de confetti en taart – was een beleefde afleidingsmanoeuvre. En als het haar niet beviel, was zij als enige verantwoordelijk, want al haar keuzen in het afgelopen jaar hadden zich steeds meer vernauwd tot dit en het was allemaal haar schuld, en nu dacht ze echt dat ze ging overgeven.

Toen hij haar hoorde kreunen, wist Edward dat zijn geluk nagenoeg compleet was. Hij had het gevoel van een heerlijke gewichtloosheid, alsof hij centimeters boven de grond stond, zodat hij behaaglijk boven haar uittorende. Het gaf een pijnlijk genot zoals zijn hart omhoog leek te komen en bonsde onder in zijn keel. Hij was opgetogen over de lichte aanraking van haar handen, niet zo heel ver van zijn lies, en over de meegaandheid van haar prachtige lichaam in zijn armen en het hartstochtelijke geluid van haar snelle ademhaling door haar neusgaten. Het bracht hem in een ongekende extase, koud en scherp ergens vlak onder de ribben, zoals haar tong zacht de zijne omgaf als hij ertegen duwde. Misschien kon hij haar eendaags overhalen – misschien vanavond al, en wie weet hoefde ze wel niet te worden overgehaald – om zijn pik in

haar zachte, mooie mond te nemen. Maar dit was een gedachte die hij zo snel als hij kon achter zich moest laten, want hij liep echt het gevaar om te vroeg te komen. Hij kon het begin al voelen en de schande was nabij. Net op tijd dacht hij aan het nieuws, aan het gezicht van de premier, Harold Macmillan, lang, gebogen, een soort walrus, een oorlogsheld, een ouwe gek, in alles het tegendeel van seks en ideaal voor dit doel. Handelstekort, loonpauze, verticale prijsbinding. Sommigen vervloekten hem omdat hij het Rijk weggaf, maar er was geen echte keuze, nu in Afrika zo'n andere wind waaide. Niemand zou diezelfde boodschap van een socialist hebben gepikt. En hij had net een derde van zijn kabinet ontslagen in de 'nacht van de lange messen'. Daar was lef voor nodig. *Mac the Knife* was een van de krantenkoppen, *Macbeth!* een andere. Serieus gestemde mensen klaagden dat hij het land bedolf onder een lawine van tv's, auto's, supermarkten en andere troep. Van hem mocht het volk hebben wat het wilde. Brood en spelen. Een nieuwe natie, en nu wilde hij dat we ons bij Europa aansloten, en wie kon met zekerheid zeggen dat hij ongelijk had?

Eindelijk onder controle. Edwards gedachten vervaagden en hij werd weer zijn tong, het uiterste puntje ervan, net op het moment dat Florence besloot dat ze het niet meer kon verdragen. Ze voelde zich gekneveld en gesmoord, ze stikte, ze was misselijk. En ze hoorde een geluid, dat gaandeweg hoger werd, niet in stappen zoals een toonladder, maar in een traag glissando, en net geen viool of stem, maar daar ergens tussenin, stijgend tot ondraaglijke hoogte zonder ooit het hoorbare bereik te verlaten, een viool-stem die ze nét niet verstond en die haar in sisklanken en klinkers iets dringends vertelde dat primitie-

ver was dan woorden. Het kon binnen de kamer zijn, of buiten op de gang, of alleen maar in haar oren, als een oorsuizing. Het zou zelfs kunnen dat ze het geluid zelf maakte. Het kon haar niet schelen – ze moest hiermee stoppen.

Ze trok haar hoofd weg en wong zich uit zijn armen. Terwijl hij haar nog verbaasd aangaapte, met open mond, en zich in zijn blik een vraag begon te vormen, pakte ze zijn hand en nam hem mee naar het bed. Het was halsstarrig van haar, onzinnig zelfs, terwijl ze juist de kamer uit wilde rennen, door de tuinen over het weggetje naar het strand, om daar alleen te zitten. Zelfs één minuut alleen zou al hebben geholpen. Maar haar plichtsbesef was pijnlijk sterk en ze had er geen verweer tegen. Ze kon het niet over haar hart verkrijgen om Edward teleur te stellen. En ze was ervan overtuigd dat de schuld volledig bij haar lag. Als het hele gezelschap van bruiloftsgasten en naaste familie onzichtbaar in de kamer bijeen zou zijn gedromd om toe te kijken, dan zouden deze spoken allemaal partij kiezen voor Edward en zijn dringende, redelijke verlangens. Ze zouden veronderstellen dat zij iets mankeerde, en daar zouden ze gelijk in hebben.

Ze wist ook dat haar gedrag meelijwekkend was. Om één afschuwelijk moment te overleven, te ontvluchten, moest ze de inzet verhogen en zich aan het volgende wagen, en de ongewenste indruk wekken dat ze er zelf naar verlangde. De slotakte kon niet oneindig worden uitgesteld. Het moment rolde op haar af, zoals zij het onnozel tegemoet ging. Ze was verstrikt in een spel waarvan ze de regels niet kon betwisten. Ze kon niet ontkomen aan de logica waardoor ze Edward door de kamer meevoerde, of meetrok, naar de open deur van de slaapkamer en het

smalle hemelbed met zijn gladde witte spreij. Ze had geen idee wat ze zou doen als ze daar waren, maar dat vreselijke geluid was tenminste opgehouden en in de paar seconden die het zou duren om er te komen, waren haar mond en tong van haar en kon ze ademen en proberen zichzelf te hernemen.